

Edukacja IPN

<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/wystawy/biografie-elementarne/192364,Zofia-Kossak-Szczucka-Szatowska.html>

30.04.2024, 05:22

Zofia Kossak (-Szczucka, -Szatkowska)

Przygotowana przez Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej w Katowicach biograficzna wystawa elementarna poświęcona jest Zofii Kossak – wybitnej pisarce, charyzmatycznej konspiratorce w okresie okupacji hitlerowskiej, więźniarce KL Auschwitz i Pawiaka, która w 1945 r. zmuszona została do emigracji i skazana w stalinowskiej Polsce na artystyczne zapomnienie. Zaprezentowane na wystawie zdjęcia, dokumenty, wypowiedzi Zofii Kossak ilustrują najważniejsze wydarzenia z życia pisarki, pozwalają dostrzec wybory, jakich dokonywała w trudnych momentach życia i wartości, jakimi się kierowała.

Autor wystawy: dr Kornelia Banaś

Recenzja: Diana Pieczonka-Giec

Koncepcja graficzna serii: Paulina Żak

Konsultacja graficzna: Magdalena Śladecka

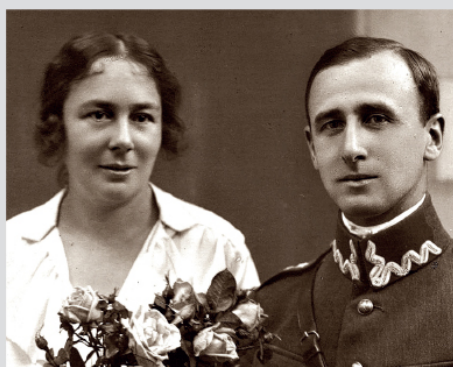
Skład: Michał Bartłomowicz

W wystawie wykorzystano zdjęcia i dokumenty: rodziny Zofii Kossak, Muzeum Zofii Kossak-Szatkowskiej w Górkach Wielkich, Archiwum Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu, Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, Narodowego Archiwum Cyfrowego, EAST NEWS, Polskiej Agencji Prasowej, Wytwórni Filmów Dokumentalnych i Fabularnych, Archiwum IPN, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, Zbiorów Sztuki Wotywniej Jasnej Góry, Narodowego Banku Polskiego, United States Holocaust Memorial Museum.

Zofia Kossak

(-Szczucka, -Szatkowska)

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

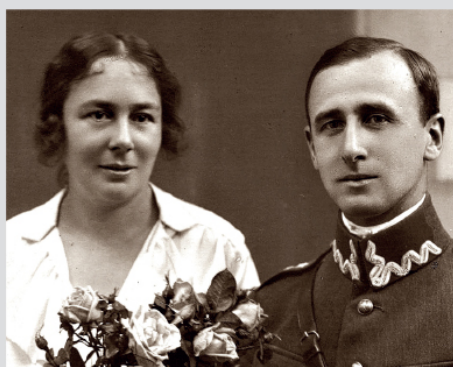
BE BIOGRAFIE
WYSTAWY
ELEMENTARNE

Panele wystawy

Zofia Kossak

(-Szczucka, -Szatkowska)

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

BE BIOGRAFIE
WYSTAWY
ELEMENTARNE

Zofia Kossak

primo voto Szczucka
(1915–1925),
secundo voto Szatkowska
(1925–1968)

Wybitna polska pisarka XX w. Pochodziła z ziemiańsko-artystycznego rodu Kossaków; była wnuczką Juliusza Kossaka i bratanicą Wojciecha Kossaka, znakomitych malarzy, stryjeczną siostrą poetki Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej i pisarki-satyryczki Magdaleny Samozwaniec. Za swoją twórczość literacką ceniona w kraju i zagranicą. W okresie okupacji charyzmatyczna uczestniczka konspiracji zaangażowana w ratowanie zagrożonych eksterminacją Żydów. Doświadczona prześladowaniami ze strony hitlerowców, a po wojnie przez komunistów w Polsce skazana na artystyczne zapomnienie.

↑ Zofia Kossak, 1945 r. Londyn
📍 w zbiorach Zakładu
Narodowego im. Ossolińskich

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

1889

Wczesne lata życia

→ Zofia Kossakówna z matką Anną z Kisielnickich Kossakową, ok. 1891 r.
© Muzeum Zofii Kossak-Szatkowskiej

↓ W książce do nabożeństwa Anieli Gałczyńskiej, prababci Zofii Kossak, Anna Fenby Taylor – wnuczka Zofii Kossak znalazła zapis o narodzinach pisarki w 1889 r. Zofia Kossak jako rok urodzenia podawała 1890
© Muzeum Zofii Kossak-Szatkowskiej

*Carolina Tadeuszkowa Zofia urodzona
się 10go sierpnia 1889 roku podawana
do Chrostowa przez listkę z Kisielnickich
Dziemboska i stryja Wojciecha Kossaka.*

→ Zofia Kossak na koniu Kruczku.
Życie blisko zwierząt znalazło odzwierciedlenie m.in. w opowiadaniu *Bully zginął* (1913) czy w pełnej przygodzie powieści dla młodzieży *Topsy i Lupus* (1931).
Jak wspominała pisarka, w młodości nieobce jej były: „koń, wiosłowanie, żagiel, tenis, narty”
zbiory rodziny Zofii Kossak

Urodziła się 10 sierpnia 1889 r. w rodzinie Anny i Tadeusza Kossaków w Kośminie na Lubelszczyźnie (zabór rosyjski). Edukację i patriotyczne wychowanie odebrała w rodzinnym domu. Interesowała się historią. Jako dziewięcioletka przeczytała „Potop” Henryka Sienkiewicza. Od dziecka ujawniała zdolności artystyczne, które rozwijała w Szkole Sztuk Pięknych w Warszawie, a później w Szkole Rysunku w Genewie. Niektóre opowiadania i rysunki młodej artystki zostały w tym czasie opublikowane w prasie. Z powodu wybuchu I wojny światowej Zofia Kossak przerwała studia. Mieszkała w Skowrodkach na Wołyniu, dokąd Kossakowie przenieśli się w 1911 r.

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Na Wołyniu

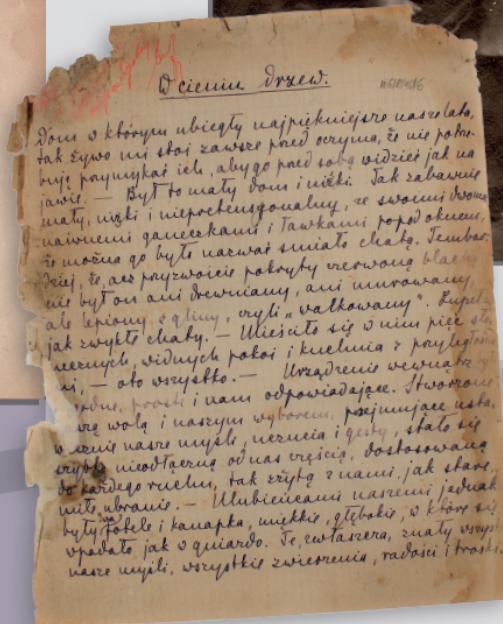
W 1915 r. Zofia Kossak wyszła za mąż za Stefana Szczuckiego, administratora majątku w Nowosielic, niedaleko Skowródek. W latach 1917-1919 na Wołyniu wiele polskich rodzin ziemiańskich, w tym rodzina Szczuckich, doświadczyło konsekwencji I. wojny światowej i rewolucji bolszewickiej: zagrożenia życia i utraty majątków. Rodzina Szczuckich w 1919 r. wyjechała do Lwowa. Zofia opiekowała się synami i ciężko chorym mężem, spisując niedawne dramatyczne przeżycia. Coraz bardziej dostrzegała u siebie wypalenie talentu malarskiego. Jej wspomnienia pt. *Pożoga* ukazały się drukiem w 1922 r. i zostały uznane za udany debiut literacki.

↑ *Pożoga*. Wspomnienia z Wołynia 1917-1919 – okładka pierwszego wydania według projektu stryja Zofii – Wojciecha Kossaka
📖 zbiory rodziny Zofii Kossak

↑ Zofia Kossak z synami: Tadeuszem (ur. 1917 r.) i Juliuszem (ur. 1916 r.), ok. 1918 r.
📖 © Muzeum Zofii Kossak-Szatkovskiej

← Fragment rękopisu pierwszej strony utworu *Pożoga* (1922)
📖 © Muzeum Zofii Kossak-Szatkovskiej

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

1923

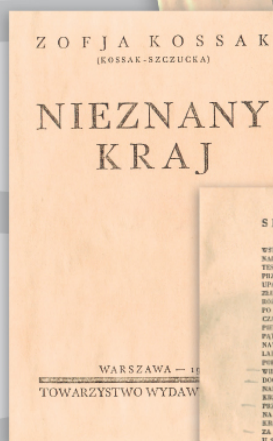
Nieznany kraj – Śląsk

← Zofia Kossak w towarzystwie ojca – Tadeusza Kossaka i męża – Zygmunta Szatkowskiego na tarasie przed dworem w Górkach Wielkich, przed 1935 r.

📍 © Muzeum Zofii Kossak-Szatkwskiej

Dwa miesiące po śmierci męża Stefana, w maju 1923 r. Zofia Kossak wraz z synami zamieszkała u rodziców w wydzierżawionym przez nich rok wcześniej majątku we wsi Górki Wielkie na Śląsku Cieszyńskim. W 1925 r. wyszła za mąż za Zygmunta Szatkowskiego, oficera Wojska Polskiego. Urodziła dwójkę dzieci: Witolda (1926 r.) i Annę (1928 r.). Nieznany kraj w odrodzonej II Rzeczypospolitej zachwyił pisarkę przyrodą, zaciekał skomplikowaną historią, co skłaniało do podróży i inspirowało twórczość publicystyczną i powieściową.

SPIS RZECZY	
WSTĘP	5
NAJ OBRA W 1910 R.	17
TESTAMENT KRAJOWY	33
PRZEDKIE MIEJSCA	46
SPRĄTĘ JENKLE	61
ZŁOŻONE NAGRODZI	76
ROKOWE DROGI	82
PO LATACH	96
CZASOWY	106
PIERWSZE FORTALE	122
PIĘTY	136
NARODOWY	145
LADOWE NARODOWO	162
PIĘTYCH WIELKICH	179
WIEJA W NAWOJU	195
BOŻYDZIE	206
NAJ OBRA W 1910 R.	212
KRAKÓW GOSPODARSTWA	218
PIĘTYCH	225
NA JENKLE I POD JENKLE	236
KRAKÓW	242
ZŁOŻONE	252
U STOP W. ANNY	258

↑ *Kłopoty Kacperka, góreckiego skrzata* (1926) – strona tytułowa pierwszego wydania baśni ilustrowanej przez stryjczanego brata pisarki – Karola Kossaka

📍 © Muzeum Zofii Kossak-Szatkwskiej

← *Nieznany kraj* (1932) – strona tytułowa pierwszego wydania i spis treści. W opowiadaniach autorka opisała dzieje Śląska od czasów Bolesława Chrobrego do III powstania śląskiego. W roku wydania książki Zofia Kossak otrzymała nagrodę literacką województwa śląskiego

📍 © Muzeum Zofii Kossak-Szatkwskiej

↑ Panorama Górek Wielkich, lata 20. XX w.

📍 © Muzeum Zofii Kossak-Szatkwskiej / fot. Z. Kossak

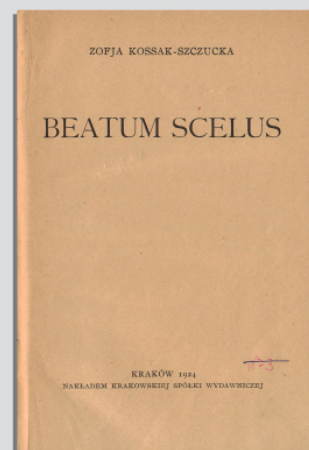
INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Praca twórcza

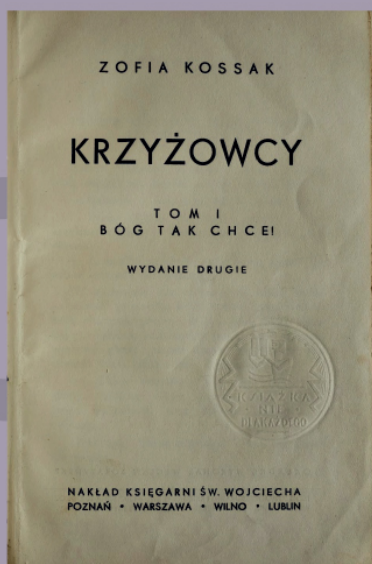
W okresie międzywojennym powstała większość dorobku literackiego Zofii Kossak. Pisała powieści historyczne, utwory hagiograficzne, powieści i opowiadania dla młodzieży, np. *Złota wolność* (1928); *Szaleńcy Boży*, (1929); *Puszczyk Orbano*, (1936). Światowe uznanie zyskała trylogia o wyprawach krzyżowych: *Krzyżowcy* (1935), *Król trędowaty* (1937) i *Bez oręża* (1937). O poczytności twórczości Zofii Kossak świadczyły wzniesienia wydań, druk tłumaczonych dzieł w ponad 20 krajach świata, a także przyznane nagrody i odznaczenia, m.in. Złoty Krzyż Zasługi na polu literatury (1932), Złoty Wawrzyn Akademicki Polskiej Akademii Literatury (1936), Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (1937).

← Portret Zofii Kossak w kapeluszu, ok. 1933 r., koloryzacja Mateusz Prociak
📄 Narodowe Archiwum Cyfrowe

↑ *Beatum scelus* (1924) – strona tytułowa utworu, który zapoczątkował powieści historyczne w twórczości Zofii Kossak. To historia kradzieży przez wojewodę Michała Sapiechę w 1631 r. cudownego obrazu Matki Boskiej z kaplicy papieskiej w Rzymie i umieszczenia go w Kodniu. W nieco zmienionej wersji utwór ukazał się w 1956 r. pod przetłumaczonym na język polski tytułem *Błogosławiona wina*

← Okładka i strona tytułowa *Krzyżowców*, t. I, wyd. II, (1937). Na stronie tytułowej wydań trylogii o wyprawach krzyżowych z lat 1935–1937 wydawca umieścił suchy stempel „Książka nie dla każdego”, sygnalizując możliwe kontrowersje czytelnicze wobec treści tych utworów
📄 © Muzeum Zofii Kossak-Szatkowskiej

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Poza pisanie...

↑ Zofia Kossak (trzecia od prawej) przed namiotem harcerskim na wzgórzu Bucze w towarzystwie dwóch oficerów Wojska Polskiego i ich żon, 1931 r.

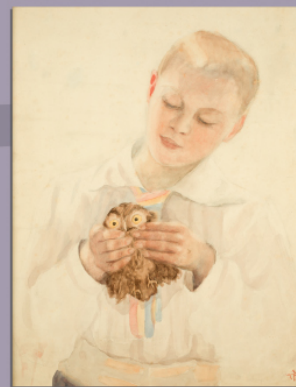
📍 w zbiorach Zakładu Narodowego im. Ossolińskich

↑ Ostatnie zdjęcie w Górkach Wielkich przed wybuchem wojny. Od lewej: Anna Kossakowa, Zygmunt Szatkowski, Stanisław Kunicki, Witold Szatkowski, Zofia Kossak, Anna Szatkowska i Tadeusz Szczucki, lato 1939 r.

📍 © Muzeum Zofii Kossak-Szatkowskiej

Intensywną pracę literacką Zofia Kossak godziła z obowiązkami rodzinnymi, spotkaniami z czytelnikami, zaangażowaniem w życie religijne, obecnością w środowisku wojskowym męża i wśród harcerzy. Wzięła udział w międzynarodowych zlotach harcerzy na Węgrzech i w Holandii. W 1933 r. pisarka zwiedziła Egipt i Ziemię Świętą, wykorzystując to doświadczenie przy pisaniu trylogii o wyprawach krzyżowych. Gościła w Górkach Wielkich pisarzy, m.in. Stanisława I. Witkiewicza, Melchiora Wańkowicza, Jana Parandowskiego czy Marię Dąbrowską. Trudnym doświadczeniem była śmierć w 1926 r. syna Juliusza Szczuckiego a w 1935 r. ojca Tadeusza Kossaka. W obawie przed wybuchem wojny w sierpniu 1939 r. wyjechała do Warszawy z matką Anną i dziećmi.

↑ Portret Julka Szczuckiego namalowany przez Zofię Kossak, ok. 1926 r.

📍 © Muzeum Zofii Kossak-Szatkowskiej

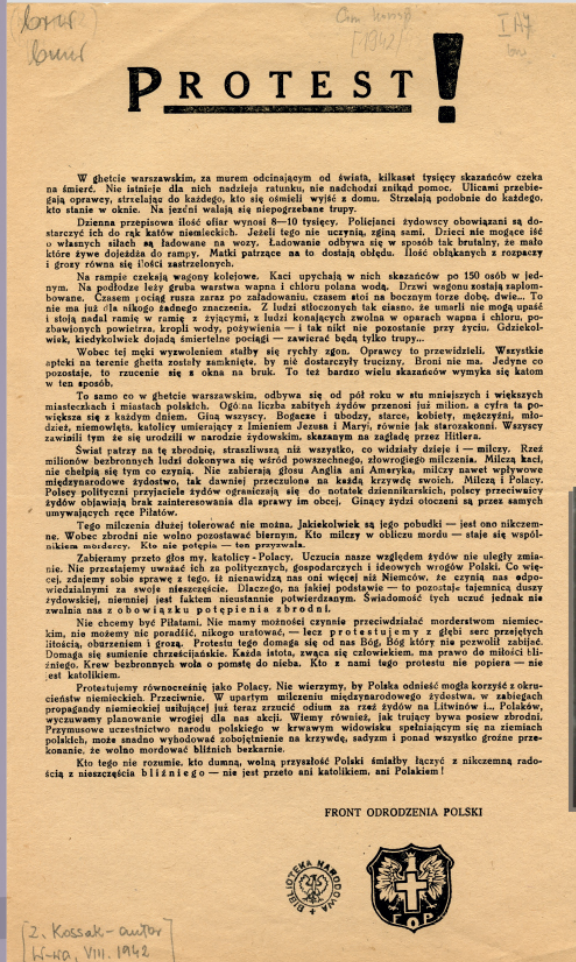
INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

W konspiracji

Zofia Kossak zaangażowała się w różnorodne formy pracy konspiracyjnej, niejednokrotnie narażając życie swoje i swoich dzieci. Poszukiwana przez Niemców posługiwała się fałszywymi dokumentami na nazwiska: „Sikorska”, „Śliwińska” i pseudonimami: „Weronika”, „Ciotka”. W 1941 r. była współzałożycielką tajnej organizacji katolickiej – Front Odrodzenia Polski (FOP), która kontynuowała działania przedwojennej Akcji Katolickiej. Współpracowała m.in. z ks. Edmundem Krauze, ks. Janem Ziejgą, Władysławem Bartoszewskim. Dramatyczna sytuacja Żydów sprawiła, że wraz z Wandą Krahełską-Filiłowicz jesienią 1942 r. powołały do życia Tymczasowy Komitet Pomocy Żydom im. Konrada Żegoty. Współpracowała z Polskim Państwem Podziemnym, organizowała pomoc materialną i schronienie dla uciekinierów z gett.

↑ W 1982 r. pisarka została pośmiertnie uhonorowana Medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata
 © Muzeum Zofii Kossak-Szatkowskiej

← „Protest” – to odezwa zredagowana przez Zofię Kossak w ramach działalności FOP-u i kolportowana w sierpniu 1942 r. Była sprzeciwem wobec milczenia świata i braku reakcji na niemiecką akcję eksterminacji Żydów
 © z kolekcji Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN

↑ Pisarka w czasie pracy konspiracyjnej (fragment zdjęcia). Pisała wówczas m.in. odezwy, ulotki, artykuły, broszury, redagowała podziemną prasę, rezygnując z własnej twórczości literackiej
 © Muzeum Zofii Kossak-Szatkowskiej

← W pudernicze z podwójnym dnem należącej do Zofii Kossak i w medalionie Marii Kann przenoszono konsekrowane hostie dla więźniów na Pawiaku. Po wojnie przedmioty te zostały ofiarowane przez pisarkę do klasztoru oo. paulinów na Jasnej Górze
 © Zbiory Sztuki Wotywnej Jasnej Góry

INSTYTUT
 PAMIĘCI
 NARODOWEJ

1943

W otchłani zła

Fleckfieberrückenblutuntersuchung

1924/1943

1943/5

13.4

Blut: Belegstärke des Blocks

Objekt- träger No.	Häutl. No.	Objekt- träger No.	Häutl. No.	Objekt- träger No.	Häutl. No.	Objekt- träger No.	Häutl. No.
1	21	41		61	81	905	81
2	22	42		62	82	906	82
3	23	43		63	83	907	83
4	24	44		64	84	908	84
5	25	45		65	85	909	85
6	26	46		66	86	910	86
7	27	47		67	87		87
8	28	48	9044	68	88		88
9	29	49	6006	69	89		89
10	30	50	2764	70	90		90
11	31	51	6991	71	91		91
12	32	52	2978	72	92		92
13	33	53	4240	73	93		93
14	34	54	9215	74	94		94
15	35	55	2417	75	95		95
16	36	56	8474	76	96		96
17	37	57	7967	77	97		97
18	38	58	6431	78	98		98
19	39	59	7966	79	99		99
20				80	100		100

1924/1943

276

Ausweis des SS. Mtra. ...

17. März 1943

Dr. med. Tadeusz Szczucki

Dr. med. Stefan Szatkowski

Dr. med. Zofia Kossak-Szatkowska

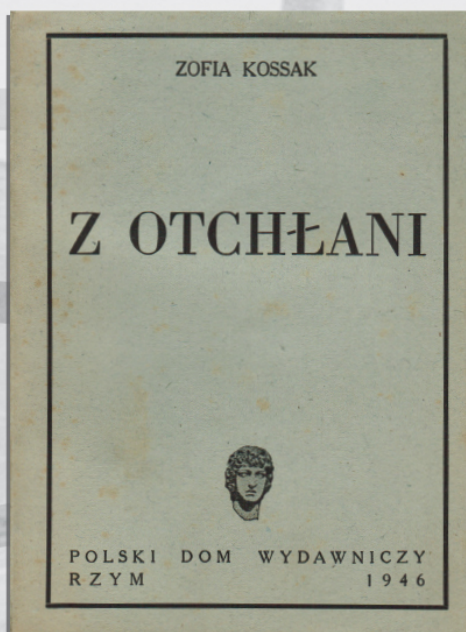
We wrześniu 1943 r., za posiadanie nielegalnych materiałów, pisarka została aresztowana jako Zofia Śliwińska i osadzona w więzieniu na Pawiaku. Od 5 października 1943 r. była więźniarką nr 64491 w KL Auschwitz. Do jej obowiązków należało utrzymywanie nocą czystości w baraku. Pozostając wierna chrześcijańskim zasadom, służyła chorym i wspierała duchowo współwięźniarki. Była bliska śmierci, kiedy ciężko zachorowała na tyfus. W kwietniu 1944 r., już zdekonspirowana, została ponownie przewieziona na Pawiak, gdzie skazano ją na karę śmierci. Dzięki interwencji polskiego podziemia opuściła więzienie. W czasie powstania warszawskiego, pomimo fizycznego osłabienia, pisała artykuły i redagowała prasę konspiracyjną.

↑ Dokument z Akt SS-Hygiene Institut – badanie krwi na obecność tyfusu. Pod numerem 59. odnotowano numer obozowy pisarki

📄 zbiory Archiwum Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu

↑ Akt zgonu 17 marca 1943 r. w KL Auschwitz Tadeusza Szczuckiego – syna Zofii Kossak z pierwszego małżeństwa. Po wojnie pisarka bezskutecznie poszukiwała syna. Nigdy nie dowiedziała się o jego śmierci w KL Auschwitz

📄 zbiory Archiwum Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu

← Z otchłani. Wspomnienia z lagru (1946) – okładka książki, w której Zofia Kossak opisała gehennę więźniów w obozie koncentracyjnym

📄 © Muzeum Zofii Kossak-Szatkowskiej

→ Krzyż obozowy Zofii Kossak, z którym opuściła KL Auschwitz

📄 © Muzeum Zofii Kossak-Szatkowskiej

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

1945

Na wygnaniu

W czerwcu 1945 r., należący do ścisłego kierownictwa komunistycznej władzy Jakub Berman, wdzięczny za uratowanie życia krewnych, zaoferował Zofii Kossak paszport i rzucił wyjazd z Polski. Pisarka wraz z córką Anną wyjechały do Londynu. Planowała odnaleźć męża i syna, zdobyć pomoc dla kraju i wrócić do Polski. Zofię Kossak spotkało wiele upokorzeń ze strony części polskiej emigracji, co wynikało z pomówienia jej o pracę dla Bolesława Bieruta. W 1947 r. Zofia i Zygmunt Szatkowscy przenieśli się do Kornwalii, gdzie ciężko fizycznie pracowali przy hodowli zwierząt. Mimo tego powstały wówczas tak znaczące utwory jak: uznawane przez pisarkę za najlepszą książkę w twórczości *Przymierze* (j. angielski - 1951), *Rok polski* (1955), *Dziedzictwo, cz. I* (1956) oraz artykuły do prasy emigracyjnej. W tym czasie w Polsce twórczość Zofii Kossak była objęta cenzurą, książki jej autorstwa usunięto z bibliotek.

← Spotkanie Zofii Kossak z generałem Stanisławem Sosabowskim w Szkocji w 1945 r. Pisarka i Maria Kann w 1942 r. w okupowanej Warszawie były matkami chrzestnymi sztandaru dla I Samodzielnej Brygady Spadochronowej zorganizowanej w Wielkiej Brytanii przez generała Sosabowskiego
 📷 © Muzeum Zofii Kossak-Szatkowskiej

↑ Zaproszenie na spotkanie z królową matką w zamku Windsor było wyrazem szczególnego uznania dla polskiej pisarki
 📷 © Muzeum Zofii Kossak-Szatkowskiej

↑ Zofia Kossak z wnuczką Anną (Hanią) Szatkowską przy pracy, farma Trossell w Kornwalii, 1954 r.
 📷 © Muzeum Zofii Kossak-Szatkowskiej

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

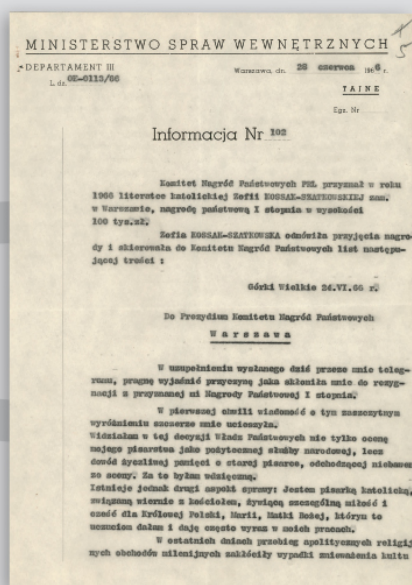
1957

Powrót do kraju

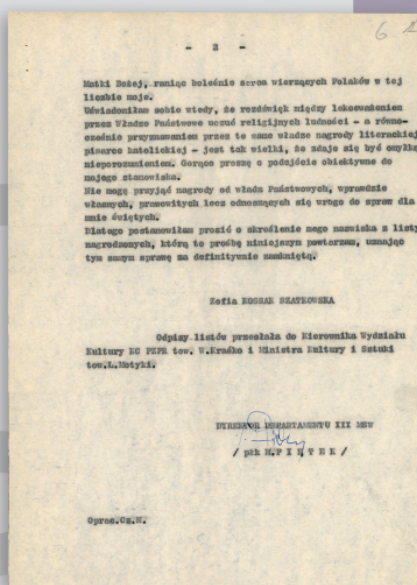

↑ Powitanie na warszawskim lotnisku Okęcie powracającej z emigracji Zofii Kossak, 21 lutego 1957 r.
 ■ PAP/Pieńkowski

Po politycznej odwilży 1956 r. przywrócono w Polsce druk większości książek Zofii Kossak, ale nie zaniechano ingerencji w ich treści. Pisarka wróciła wraz z mężem do kraju w 1957 r. W Górkach Wielkich zamieszkała ponownie w 1958 r., tym razem w tzw. domku ogrodnika. Powstały wówczas dwie kolejne części *Dziedzictwa* (1964, 1967). Cieszyła się z wakacyjnych spotkań z dziećmi i wnuczętami mieszkającymi na co dzień zagranicą. Bezkompromisowo reagowała na represyjne działania władz: w marcu 1964 r. podpisała *List 34* – protest przeciw cenzurze. Z powodu utrudniania religijnych obchodów 1000-lecia Chrztu Polski odmówiła przyjęcia nagrody państwowej, co zainteresowało Służbę Bezpieczeństwa.

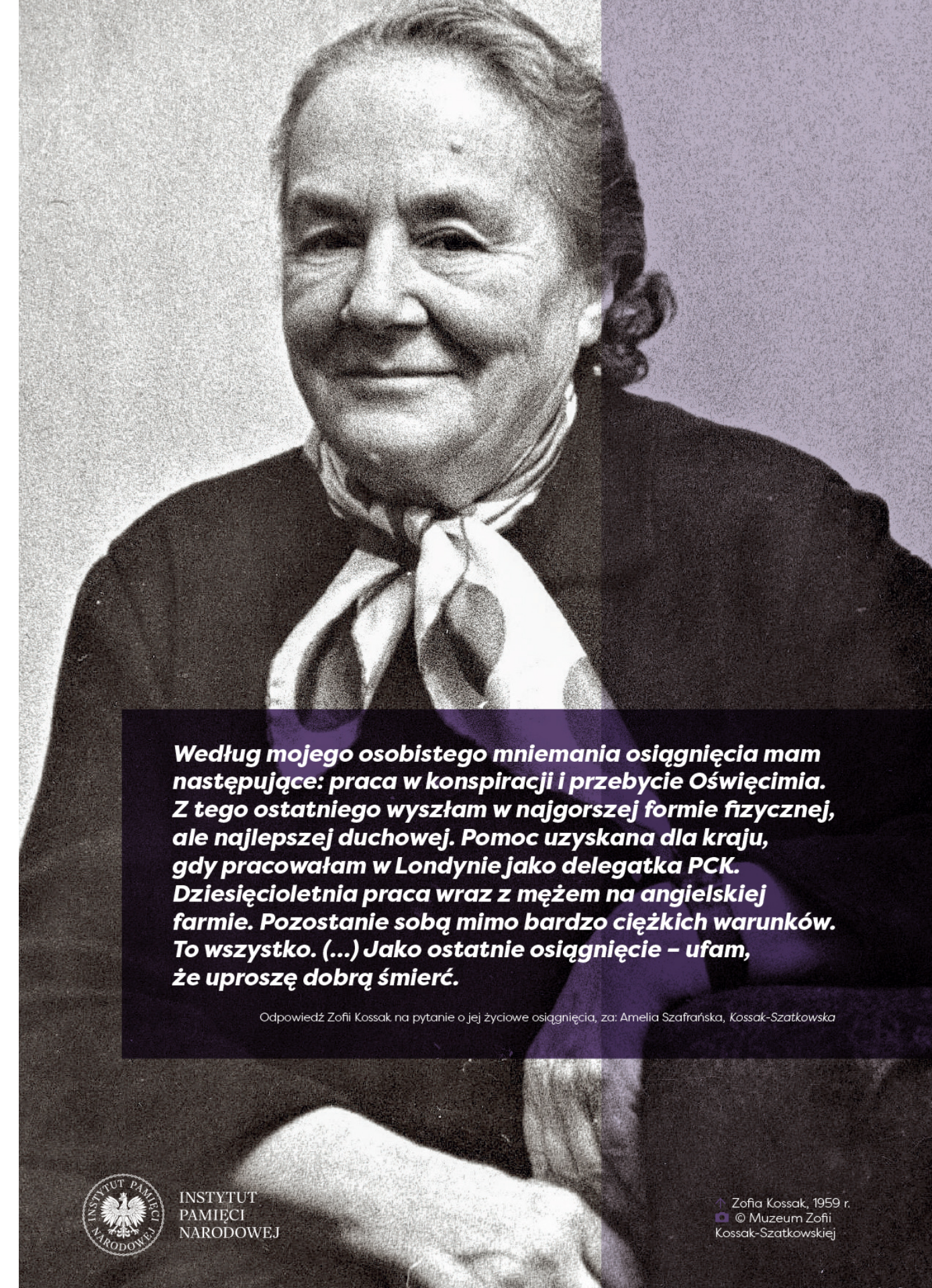
↑ Informacja Departamentu III SB MSW o odmowie przyjęcia przez pisarkę nagrody w wysokości 100 tys. zł. Za zgodą państwa Szatkowskich Episkopat rozpowszechnił treść odmowy. Znalazła się ona w gablotach informacyjnych w wielu katolickich parafiach w Polsce
 ■ Archiwum IPN

↑ Pamiątkowe zdjęcie pisarki z mężem, synową i wnuczętami w czasie wakacji 1963 r.
 ■ zbiory rodziny Zofii Kossak

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Według mojego osobistego mniemania osiągnięcia mam następujące: praca w konspiracji i przebycie Oświęcimia. Z tego ostatniego wyszłam w najgorszej formie fizycznej, ale najlepszej duchowej. Pomoc uzyskana dla kraju, gdy pracowałam w Londynie jako delegatka PCK. Dziesięcioletnia praca wraz z mężem na angielskiej farmie. Pozostanie sobą mimo bardzo ciężkich warunków. To wszystko. (...) Jako ostatnie osiągnięcie – ufam, że uproszę dobrą śmierć.

Odpowiedź Zofii Kossak na pytanie o jej życiowe osiągnięcia, za: Amelia Szafrąńska, Kossak-Szatkowska

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

↑ Zofia Kossak, 1959 r.
© Muzeum Zofii
Kossak-Szatkowskiej

1968

Dobra śmierć

Trudy życia osłabiały zdrowie pisarki. Jak odnotował górecki proboszcz, mocno ucierpiało jej serce, kiedy w sierpniu 1967 r. uczestniczyła w uroczystościach na terenie byłego KL Auschwitz. Zofia Kossak zmarła 9 kwietnia 1968 r. w wieku 79 lat. W Wielki Czwartek odbyła się pełna powagi religijna ceremonia pogrzebowa, w czasie której padły słowa nie tylko o wybitnej pisarce, ale także o jej głębokiej wierze, patriotyzmie, odwadze w czasie okupacji i prostocie życia. Zofia Kossak została pochowana na cmentarzu w Górkach Wielkich. Śmierć katolickiej pisarki przypadła krótko po wydarzeniach marcowych 1968 r. Skutecznie wówczas ograniczano informacje o jej dorobku i zasługach, a materiał filmowy z pogrzebu odłożono na dziesięciolecie na magazynową półkę.

→ Zdjęcie wykonane po mszy św. na terenie Muzeum Auschwitz-Birkenau. Zofia Kossak (druga od prawej) wraz z mężem Zygmuntem i Franciszek Gajowniczek (piąty od prawej), za ocalenie którego życie w tym miejscu w 1941 r. oddał o. Maksymilian Kolbe, 13 sierpnia 1967 r.

📷 zbiory rodziny Zofii Kossak

→ Trumna z ciałem zmarłej Zofii Kossak wystawiona w domku ogrodnika, wokół której licznie gromadziły się osoby pragnące pożegnać pisarkę

📷 © Muzeum Zofii Kossak-Szatkowskiej

→ Kadr z niewykorzystanego materiału filmowego *Pogrzeb Zofii Kossak-Szatkowskiej* (1968), nakręconego dla Polskiej Kroniki Filmowej

📷 © Wytwórnia Filmów Dokumentalnych i Fabularnych w Warszawie

WFDIF

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

**(...) mowa wasza
niech będzie:
tak – tak,
nie – nie (...)
Mt 5, 37**

Cytat z Ewangelii św. Mateusza
umieszczony na nagrobku Zofii
Kossak-Szatkowskiej i Zygmunta
Szatkowskiego na cmentarzu
w Górkach Wielkich

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

↑ Zofia Kossak, 1964 r.
📺 Danuta B. Łomaczewska
/EAST NEWS

Upamiętnienie

Dwa lata po śmierci pisarki, jej mąż Zygmunt Szatkowski, świadomy dziedzictwa, jakim była twórczość i postawa życiowa Zofii Kossak, udostępnił do zwiedzania część domku ogrodnika w Górkach Wielkich. Od stycznia 1973 r. działa tutaj Muzeum Zofii Kossak-Szatkovskiej.

Na mapie popularyzowania wśród młodego pokolenia w Polsce wiedzy o pisarce i jej twórczości znajdują się szkoły noszące jej imię: w Legnicy, Oświęcimiu, Pierścicu, Ligocie i Dargobądzu.

↓ W 2009 r. Narodowy Bank Polski wyemitował w serii: *Polacy ratujący Żydów* kolekcjonerską monetę, na której upamiętniono: Irenę Sendlerową, Zofię Kossak i siostrę Matyldę Getter
📄 zbiory NBP

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

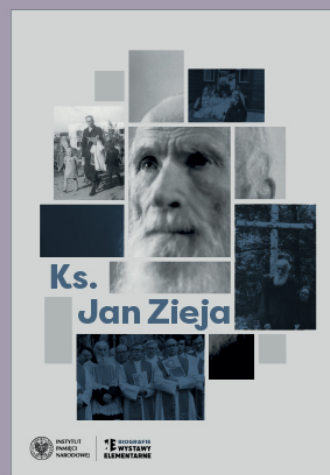
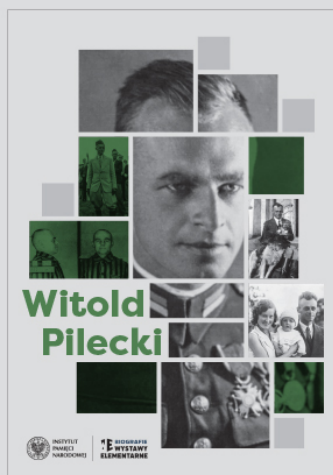
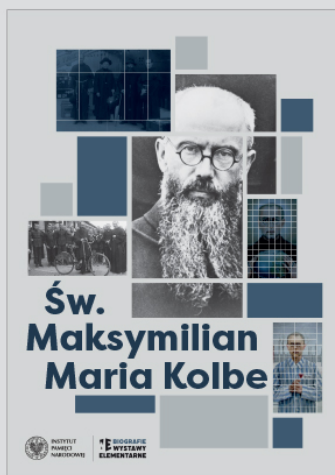

↑ Muzeum Zofii Kossak-Szatkovskiej w Górkach Wielkich jest oddziałem Muzeum Śląska Cieszyńskiego w Cieszynie
📄 © Muzeum Zofii Kossak-Szatkovskiej

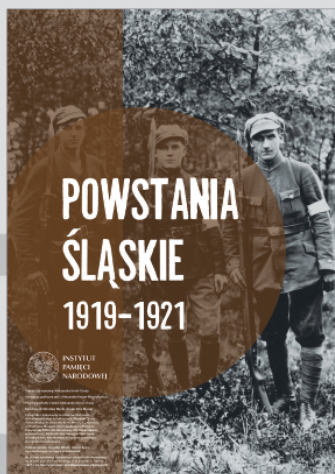

← Zofia Kossak znalazła się wśród 25 wybitnych Polaków odznaczonych pośmiertnie przez prezydenta Andrzeja Dudę Orderem Orła Białego z okazji Narodowych Obchodów Setnej Rocznicy Odzyskania Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej, 11 listopada 2018 r.
📄 zbiory rodziny Zofii Kossak

Zobacz więcej wystaw z serii na www.edukacja.ipn.gov.pl

Zobacz inne wystawy Elementarne:

Autor wystawy: dr Kornelia Banaś

Recenzja: Diana Pieczonka-Giec

Koncepcja graficzna serii: Paulina Żak

Skład: Michał Bartłomowicz

Konsultacja graficzna: Magdalena Śladecka

W wystawie wykorzystano

zdjęcia i dokumenty: rodziny Zofii Kossak, Muzeum Zofii

Kossak-Szatkowskiej w Górkach Wielkich, Archiwum Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu, Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, Narodowego Archiwum Cyfrowego, EAST NEWS, Polskiej Agencji Prasowej, Wytwórni Filmów Dokumentalnych i Fabularnych, Archiwum IPN, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, Zbiorów Sztuki Wotywniej Jasnej Góry, Narodowego Banku Polskiego, United States Holocaust Memorial Museum.

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Pliki do pobrania

[Kossak_elementarna_A3 \(pdf, 45.48 MB\) 17.10.2023 08:12](#)
[Kossak_elementarna_B1 \(pdf, 112.49 MB\) 17.10.2023 08:12](#)

Opcje strony